

Financieel verslag Jaarrekening 2017

Inhoudsopgave jaarrekening

Toelichting op het financiële jaar	46
Geconsolideerde balans per 31 december 2017	47
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2017	48
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017	49
Toelichting behorende bij de geconsolideerde jaarrekening 2017	50
Toelichting op de geconsolideerde balans	55
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	62
Vennootschappelijke jaarrekening per 31 december 2017	65
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	66
Overige gegevens	69
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	70
Vijf jaren Jaarbeurs Holding	72

Toelichting op het financiële jaar

Solide basis voor verdere vooruitgang

Na een viertal verliesgevende jaren hebben wij in 2017 het tij weten te keren. Het jaar is winstgevend afgesloten. Dat is een resultaat om trots op te zijn. De nieuwe strategie die in december 2016 is ingezet, werpt zijn vruchten af. We hebben focus en discipline aangebracht en er is meer inzicht en bewustzijn rondom kosten en verdienmodellen. Dit draagt bij aan de effectiviteit van een efficiëntere jaarbeurs-organisatie.

Een gezonde en solide balans is een basis waarop wij kunnen steunen. Daarnaast is een gezonde exploitatie nodig om verantwoord te kunnen investeren en de kapitaalslast, die hiermee gepaard gaat, te kunnen dragen. De aantrekkelijke economie helpt bij onze focus op omzetgroei. Wij werken hier met vertrouwen aan.

Wij zijn ervan overtuigd dat de ingezette lijn zal leiden tot verantwoorde keuzes. In 2018 worden er extra stappen gezet voor verdere transformatie. Daarnaast zal door het aanbrengen van aanvullend inzicht aan de kostenkant, verder worden ingezet op de bewustwording daarvan. Samen werken we zo aan het verwezenlijken van onze nationale en internationale ambitie om een toonaangevende evenement- en congresorganisatie te worden.

Operationele resultaten

De omzet van de activiteiten is gestegen naar €115,7 miljoen in 2017. Dit is een stijging van 4,2% ten opzichte van de kernactiviteiten van

2016 (€ 111,1 miljoen). Bijna 70% van de omzet wordt gegenereerd door vakbeurzen en consumentenbeurzen. De stijging van de omzet ten aanzien van onze vakbeurzen wordt veroorzaakt door de beurzen-cyclus, waarbij met name VIV Asia verantwoordelijk is voor deze stijging.

Het bedrijfsresultaat is ten opzichte van 2016 gestegen en in 2017 geëindigd op € 6,9 miljoen. Dit laat zich vertalen in een genormaliseerde EBITDA* in 2017 van € 21,0 miljoen, hetgeen een marge is van 18,1%. Dit is een substantiële stijging ten opzichte van 2016, waar het bedrijfsresultaat uitkwam op +/- € 7,3 miljoen met een genormaliseerd EBITDA van € 9,5 miljoen, een marge van 8,6%.

De eenmalige items in 2017 betreft een eenmalige waardevermindering van de materiële vaste activa van € 1,6 miljoen, met name als gevolg van de veranderde ideeën rondom het Masterplan, ten behoeve van de ontwikkeling van onze venue. Daarnaast is een toevoeging gedaan aan de reorganisatievoorziening van €0,4 miljoen.

De verbetering van het operationele resultaat kent een combinatie van oorzaken. Enerzijds is de omzet €4,7 miljoen hoger dan in 2016. Anderzijds is er ingezet op een kostenbesparing die in 2017 heeft geresulteerd in gemiddeld 45 minder medewerkers (FTE), corresponderend met € 2,5 miljoen lagere directe personeelskosten. Daarnaast

zijn de overige bedrijfskosten gedaald met € 9,1 miljoen, waarvan genormaliseerd € 2,2 miljoen. Op bijna alle overige kosten in deze categorie is een besparing gerealiseerd.

Het eigen vermogen is gestegen met €2,5 miljoen. De solvabiliteit is gestegen met 3,0% en geëindigd op 66,8%. Deze stijging wordt enerzijds gedreven door de resultaatverbetering (+1,3%) en anderzijds door de balansverkortings, met name als gevolg van een daling in de materiële vaste activa (+1,7%). Jaarbeurs heeft geen bancaire financiering en heeft uitsluitend de beschikking over een beperkte kredietfaciliteit van € 3,5 miljoen waar in 2017 geen gebruik van is gemaakt.

De kasstroom uit operationele activiteiten is € 7,3 miljoen. Dit is lager dan in 2016 (+€ 12,1 miljoen), hetgeen onder andere wordt veroorzaakt door de betaalde verplichting uit hoofde van de doorgevoerde reorganisatie (voorziening) en een delta in het werkkapitaal als gevolg van de cyclus van de beursactiviteiten. Voor wat betreft de investeringen is er een pas op de plaats gemaakt en minder geïnvesteerd in materiële- en immateriële vaste activa. In 2018 wordt een stijging voorzien. De combinatie van bovenstaande zaken heeft geresulteerd in een stijging van de liquiditeit in 2017 met €1,8 miljoen.

Voor een uitgebreide toelichting op de financiële cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.

* EBITDA genormaliseerd voor eenmalige baten en lasten.

Geconsolideerde balans per 31 december 2017

(vóór voorstel resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

Vaste activa		2017	2016
Immateriële vaste activa	1	6.083	6.845
Materiële vaste activa	2	96.027	103.330
Financiële vaste activa	3	10.583	10.248
		112.693	120.423
Vlottende activa			
Vorraden		392	474
Vorderingen	4	28.018	27.446
Liquide middelen	5	55.900	54.101
		84.310	82.021
Totale activa		197.003	202.444
Groepsvermogen			
Geplaatst en gestort kapitaal		459	459
Agio reserve		35.774	35.774
Wettelijke reserves		3.011	3.428
Overige reserves		89.714	95.192
Onverdeeld resultaat		2.664	-5.768
Eigen vermogen	6	131.622	129.085
Minderheidsbelang derden	7	2.021	1.440
		133.643	130.525
Voorzieningen	8	7.004	10.699
Kortlopende schulden	9	56.356	61.220
Totale passiva		197.003	202.444

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2017

Bedragen x € 1.000

Netto-omzet		2017	2016
Netto-omzet	10	115.746	111.080
Overige opbrengsten	11	503	19.673
Som der bedrijfsopbrengsten		116.249	130.753
Kosten diensten van derden, en overige externe kosten		46.028	47.559
Lonen en salarissen		22.788	25.017
Sociale lasten		3.982	4.211
Pensioenlasten		1.655	1.687
	12	28.425	30.915
Overige bedrijfskosten	13	21.216	30.320
Afschrijvingen immateriële vaste activa		1.669	2.775
Afschrijvingen materiële vaste activa		10.433	9.891
Waardeverminderingen immateriële vaste activa		-	14.775
Waardeverminderingen materiële vaste activa		1.570	1.844
	14	13.672	29.285
Som der bedrijfslasten		109.341	138.079
Bedrijfsresultaat (EBIT)		6.908	-7.326
Financiële baten en lasten	15	106	-210
Resultaat voor belastingen		7.014	-7.536
Belastingen	16	-2.538	2.984
Resultaat na belastingen		4.476	-4.552
Minderheidsbelang derden	17	-1.812	-1.216
Nettoresultaat		2.664	-5.768

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017

Bedragen x € 1.000

Kasstroom uit operationele activiteiten	2017		2016	
Bedrijfsresultaat	6.908		-7.326	
Opbrengst uit grondruilovereenkomst	-		-19.673	
		6.908		-26.999
Afschrijvingen en waardeverminderingen imm. vaste activa	1.669		17.550	
Afschrijvingen en waardeverminderingen mat. vaste activa	12.003		11.735	
Dividend minderheidsbelang derden	-1.284		-714	
Mutaties in voorzieningen	-3.742		3.014	
		8.646		31.585
Mutaties in voorraden en vorderingen	-1.407		4.669	
Mutaties in kortlopende schulden	-5.815		6.781	
		-7.222		11.450
Rentebaten	767		238	
Rentelasten	-7		-1	
Overige financiële baten en lasten	-786		-453	
Betaalde belastingen op resultaat	-963		-3.683	
		-989		-3.899
Totale kasstroom uit operationele activiteiten		7.343		12.137
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen en desinvesteringen in:				
Immateriële vaste activa	-925		-2.295	
Materiële vaste activa	-4.726		-13.725	
Financiële vaste activa	107		945	
		-5.544		-15.075
Kasstroom uit grondruilovereenkomst		-		-1.188
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten		-5.544		-16.263
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Aflossingen langlopende schulden	-		-	
Koersverschillen groepsmaatschappijen	-		-	
Totale kasstroom uit financieringsactiviteiten		-		-
Mutatie in liquide middelen		1.799		-4.126
Liquide middelen aan het begin van het jaar	54.101			58.227
Liquide middelen aan het eind van het jaar	55.900			54.101

Toelichting behorende bij de geconsolideerde jaarrekening 2017

Algemeen

Relatie met moedermaatschappij en voornaamste activiteiten

De geconsolideerde jaarrekening van Jaarbeurs omvat Jaarbeurs Holding B.V., statutair gevestigd te Utrecht en kantoorhoudende te Jaarbeursplein 3521 AL Utrecht, en haar 100% dochteronderneming Jaarbeurs Vastgoed B.V. met haar dochterondernemingen. De Stichting Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs oefent geen bedrijf uit en is houdster van alle aandelen Jaarbeurs Holding B.V.

De onderneming is een holdingmaatschappij. De voornaamste activiteiten van de groep bestaan uit de organisatie van beurzen en evenementen, uit het exploiteren van het Congres- en Vergadercentrum, het stichten en exploiteren van de voor de organisatie van beurzen en evenementen benodigde infrastructuur en facilitaire diensten, en het verzorgen van cateringactiviteiten.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Stelselwijziging

In het boekjaar 2016 is er een stelselwijziging doorgevoerd. Deze stelselwijziging is het gevolg van de wijziging van de verwerking van de onderhoudskosten van het vastgoed in

de jaarrekening van Jaarbeurs. Vanaf boekjaar 2016 worden alle kosten die samenhangen met het onderhoud van het vastgoed als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Voorheen was er een voorziening voor de kosten van groot onderhoud opgenomen. De reden voor de stelselwijziging is gelegen in het feit dat het berekenen en administratief volgen van de onderhoudsvoorziening in complexiteit toeneemt met administratieve lastenverzwaring als gevolg. Om deze systematiek in de toekomst te kunnen handhaven zou Jaarbeurs moeten investeren in software en arbeidskrachten om dit mogelijk te maken. Daarbij merken wij op dat branchegenoten ook kiezen voor een directe verwerking van de onderhoudskosten in de winst- en verliesrekening van het betreffende jaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2016 zijn indien nodig geherrubriceerd teneinde een juiste vergelijking met 2017 mogelijk te maken.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Daarom vermeldt de enkelvoudige winst- en verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend.

Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en

direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Nieuw verworven

deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Groepsmaatschappijen en deelnemingen

Een overzicht van de belangrijkste in de consolidatie meegenomen groepsmaatschappijen en deelnemingen staat op pagina 18.

Grondslagen voor de omrekening van vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta

Transacties luidend in vreemde valuta worden in de betreffende functionele valuta van de groepsmaatschappijen

omgerekend tegen de geldende wisselkoers per de transactiedatum. In vreemde valuta luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta

omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Niet monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden in euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen per de transactiedatum. De bij omrekening optredende valuta-koersverschillen worden als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Bedrijfsuitoefening in het buitenland

De activa en verplichtingen van bedrijfsuitoefening in het buitenland, met inbegrip van goodwill en bij consolidatie ontstane reële waarde correcties, worden in euro's omgerekend tegen de geldende koers per verslagdatum. De opbrengsten en kosten van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het verslagjaar.

Valuta omrekeningsverschillen worden verwerkt in de reserve omrekeningsverschillen. Als een buitenlandse activiteit geheel of gedeeltelijk wordt verkocht, wordt het betreffende bedrag uit de reserve omrekeningsverschillen overgeboekt naar de winst- en verliesrekening.

Afdekking van de netto-investering in buitenlandse activiteiten

Valuta koersverschillen die optreden bij de omrekening van een financiële verplichting die wordt aangemerkt als afdekking van de netto-investering in een buitenlandse activiteit, worden direct in het eigen vermogen verwerkt – in de reserve omrekeningsverschillen – voor zover de afdekking effectief is. Het niet effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Grondslagen voor financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten

worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten niet zijn gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd. De onderneming maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Financiële instrumenten die deel uitmaken van een handelsportefeuille

Financiële instrumenten (activa en verplichtingen) die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden gewaardeerd tegen reële waarde en wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. In de eerste periode van waardering worden toerekenbare transactiekosten als last in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Overige financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen die geen deel uitmaken van een handelsportefeuille worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve rentemethode.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Deze worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs o.b.v. de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen van de langlopende schulden voor het komend jaar worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een

vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de waardebepaling.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond in duizendtal.

Immateriële vaste activa

Aangekochte beurstitels worden opgenomen tegen de aanschafwaarde verminderd met de lineair berekende afschrijvingen welke zijn gebaseerd op de economische levensduur. Deze bedraagt voor beurstitels maximaal 20 jaar. Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingprijs van de deelnemingen en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en de 'voorwaardelijke' verplichtingen van de overgenomen partij, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Goodwill betaald bij de acquisitie van buitenlandse groeps-maatschappijen en deelnemingen wordt omgerekend tegen de koers op de transactiedatum.

De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, met een maximum van 10 jaar.

Software wordt gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld. Voor de kosten van onderzoek en ontwikkeling wordt een wettelijke reserve gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa waaronder geactiveerde erfpacht worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde onder aftrek van subsidies, verminderd met lineaire afschrijvingen overeenkomstig de geschatte economische levensduur. Werken in aanbouw worden gewaardeerd tegen kostprijs. Indien sprake is van duurzame waardevermindering worden de materiële vaste activa geherwaardeerd.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatie methode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderinggrondslagen van de onderneming gehanteerd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de onderneming garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair gevormd ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden

verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere bedrijfswaarde.

Leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs o.b.v. de effectieve rentemethode onder aftrek van noodzakelijk geachte waardeverminderingen. Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen in het hoofdstuk "Financiële instrumenten".

Bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur dienen te worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdien-mogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief.

Vorraden

De voorraden betreffen voornamelijk food & beverage producten en de waardering ervan geschiedt op basis van de fifo-methode (first in first out), voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor incurantheid.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven in het hoofdstuk 'Financiële instrumenten'.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogen instrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering van het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde, zoveel mogelijk bepaald overeenkomstig de waarderinggrondslagen van de onderneming.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- dat het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

De voorziening voor reorganisatie dient voor de financiële gevolgen van de aanpassing van de organisatie die leidt tot een vermindering van het aantal arbeidsplaatsen. De kosten ervan op basis van een sociaal plan en de daarmee gepaard gaande advies- en begeleidingskosten worden ook in de voorziening opgenomen.

Langlopende en kortlopende schulden

Deze zijn toegelicht in het hoofdstuk "Financiële instrumenten".

Netto-omzet en bedrijfslasten

De netto-omzet wordt bepaald op basis van de gefactureerde omzet (exclusief belastingen) onder aftrek van kortingen. De netto-omzet

wordt verantwoord in het jaar dat de leveringen plaatsvinden. De kosten diensten van derden, materialen en overige externe kosten worden ten laste van het resultaat gebracht in het jaar waarin de daarmee verband houdende opbrengst is verantwoord.

De overige opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen en diensten zijn overgedragen aan de koper.

Personeelsbeloningen / pensioenen

De in de verslagperiode te verwerken pensioenlast is gelijk aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden lineair berekend over de aanschafwaarde over de verwachte economische levensduur. Op terreinen en activa in aanbouw wordt niet afgeschreven. De belangrijkste afschrijvingspercentages zijn:

Voor materiële vaste activa

- Gebouwen: 3,33%
- Machines, installaties en inventaris: tussen 5% en 20%
- ICT-middelen: 20%
- Transportmiddelen: 20%

Voor immateriële vaste activa

- Beurstitels: tussen 5% en 33,33%
- Goodwill: 10%
- Software: 20%
- Overige immateriële vaste activa: tussen 10% en 20%

Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet geconsolideerde deelnemingen en tussen de niet geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het moment van verwerving respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat volgens de jaarrekening, gecorrigeerd voor permanente verschillen.

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten.

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het overzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Winstbelastingen, ontvangen interest en dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Bedragen x € 1.000

1. Immateriële vaste activa	Beurs titels	Goodwill	Software	Overige	Totaal 2017	Totaal 2016
Stand per 1 januari						
Aanschaffingswaarde	31.136	3.545	7.340	500	42.521	41.085
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-28.391	-3.545	-3.240	-500	-35.676	-18.981
Boekwaarde per 1 januari	2.745	-	4.100	-	6.845	22.104
Verloop in het boekjaar						
Boekwaarde per 1 januari	2.745	-	4.100	-	6.845	22.104
Investeringen	-	-	925	-	925	2.323
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-879
Afschrijvingen	-549	-	-1.120	-	-1.669	-2.775
Terugboeking cumulatieve afschrijving wegens desinvestering	-	-	-	-	-	851
Waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-14.775
Overige mutaties	-	-	-18	-	-18	-4
Boekwaarde per 31 december	2.196	-	3.887	-	6.083	6.845
Stand per 31 december						
Aanschaffingswaarde	31.136	3.545	8.234	500	43.415	42.521
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-28.940	-3.545	-4.347	-500	-37.332	-35.676
Boekwaarde per 31 december	2.196	-	3.887	-	6.083	6.845

De waardeverminderingen in 2016 betreffen afwaarderingen waartoe is besloten in verband met bijgestelde verwachtingen omtrent de opbrengsten van de betreffende bedrijfsactiviteiten. De resterende waarde van de beurstitels betreft internationale activiteiten en wordt in 5 jaar afgeschreven.

Goodwill wordt in 10 jaar afgeschreven. Deze afschrijvingstermijn is

bepaald op basis van verwachte toekomstige rendementen en een inschatting van de zekerheid hiervan.

Voor een bedrag van € 1,9 mln. aan software is volledig afgeschreven. De betreffende software is nog in gebruik en derhalve niet gedesinvesteerd.

2. Materiële Vaste Activa

	Gebouwen en terreinen	In uitvoering	Machines, installaties en inventaris	Ict middelen	Transport middelen	Totaal 2017	Totaal 2016
Stand per 1 januari							
Aanschaffingswaarde	243.662	2.078	22.439	9.094	439	277.712	252.726
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-150.198	-	-17.726	-6.093	-365	-174.382	-168.323
Boekwaarde per 1 januari	93.464	2.078	4.713	3.001	74	103.330	84.403
Verloop in het boekjaar							
Boekwaarde per 1 januari	93.464	2.078	4.713	3.001	74	103.330	84.403
Investerings	3.230	916	634	312	11	5.103	32.950
Desinvesteringen	-2.381	-11	-686	-137	-	-3.215	-7.904
Gereedgekomen	2.066	-2.066	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-7.900	-	-1.429	-1.079	-25	-10.433	-9.891
Terugboeking cumulatieve afschrijving wegens desinvestering	2.068	11	636	123	-	2.838	5.633
Waardeverminderingen	-1.559	-11	-	-	-	-1.570	-1.844
Overige mutaties	-	-	-15	-7	-4	-26	-17
Boekwaarde per 31 december	88.988	917	3.853	2.213	56	96.027	103.330
Stand per 31 december							
Aanschaffingswaarde	246.577	917	22.414	9.237	429	279.574	277.712
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-157.589	-	-18.561	-7.024	-373	-183.547	-174.382
Boekwaarde per 31 december	88.988	917	3.853	2.213	56	96.027	103.330

De boekwaarde van de gebouwen en terreinen is als volgt te specificeren:	2017	2016
Terreinen	29.600	29.600
Expositiegebouwen	56.669	60.919
Parkeervoorzieningen	563	843
Overige gebouwen en bouwkundige voorzieningen	2.156	2.102
	88.988	93.4644

In 2016 is er een grondruilovereenkomst met de gemeente Utrecht gesloten. De grondruil bestond uit twee delen. De gemeente heeft aan Jaarbeurs de gronden waar de toekomstige activiteiten plaatsvinden (westelijk deel) in eeuwigdurende erfpacht gegeven. De gemeente heeft van Jaarbeurs hal 1, parkeerplaatsen (het oostelijk deel van het terrein) en gronden grenzend aan de van Zijstweg in eigendom verworven.

Jaarbeurs heeft tot 1 januari 2023 het gebruiksrecht van deze terreinen.

Hierna kan de gemeente dit gebied ontwikkelen. Onder de desinvesteringen gebouwen en terreinen is begrepen de aanschafwaarde van etages van de Trade Mart welke niet meer in gebruik zijn (€ 0,9 mln.) almede geactiveerde advieskosten o.a. voor de bouw van de Passage waarvan de plannen inmiddels zijn gewijzigd (€ 1,2 mln).

In de waardevermindering gebouwen en terreinen is o.a. de afwaardering begrepen van niet meer in gebruik zijnde etages van de Trade Mart

(€ 0,6 mln.) en advieskosten voor de bouw van de Passage (€ 1,0 mln.).

Vrijwel alle expositiegebouwen staan op in erfpacht verkregen grond. De looptijd van de erfpachtcontracten is deels eeuwigdurend en deels tot 2070 (Beatrixgebouw).

Per balansdatum is er voor € 0,8 mln. aan activa in bestelling. Het merendeel hiervan betreft bestellingen in het kader van de nieuw te ontwikkelen venue.

3. Financiële Vaste Activa

	Deelnemingen	Latente belastingen	Overige vorderingen	Totaal 2017	Totaal 2016
Stand per 1 januari	-	6.291	3.957	10.248	4.887
Investeringen	3	339	-	342	6.426
Desinvesteringen	-	-	-7	-7	-1.065
Stand per 31 december	3	6.630	3.950	10.583	10.248

De investering onder 'Deelnemingen' betreft de verwerving van een belang van 5% in de joint venture VNU Yi Xian Exhibition Co. Ltd. in Shanghai. De latente belastingen hebben voornamelijk betrekking op een fiscaal afwijkende waardering van de materiële vaste activa en in de toekomst verrekenbare

verliezen. Ze hebben een overwegend langlopend karakter.

Het saldo per 31 december 2017 van de overige vorderingen betreft een langlopende vordering op de gemeente Utrecht (€ 3,3 mln.) uit hoofde van de grondruil-overeenkomst uit 2016

alsmede een in 2012 verstrekte 30-jarige aflossingsvrije lening aan het Helen Dowling Instituut (€ 0,6 mln.) ter medefinanciering van zijn maatschappelijke activiteiten.

4.Vorderingen	2017	2016
Handelsdebiteuren	17.392	15.994
Vooruitbetaalde kosten	7.154	7.343
Vennootschapsbelasting	1.435	2.352
Overige belastingen	106	-
Overige vorderingen	1.931	1.757
	28.018	27.446

Het merendeel van de vorderingen vervalt binnen 1 jaar. De hoogte van de voorziening voor mogelijke oninbaarheid van handelsdebiteuren is thans € 1,4 mln. (2016: € 1,4 mln.). Deze voorziening is verantwoord onder de handelsdebiteuren.

De vooruitbetaalde kosten hebben met name betrekking op beurzen en activiteiten welke na 31 december worden gehouden alsmede met vooruitbetaalde huur voor de parkeerterreinen P1 en P3 welke in het kader van de grondruilovereenkomst

eigendom van de gemeente zijn geworden. Een bedrag van € 2,0 mln. aan vooruitbetaalde kosten heeft betrekking op een periode > 1 jaar.

5. Liquide middelen

De liquide middelen bestaan voor € 32,5 mln. (2016: € 44,5 mln.) uit deposito's met termijnen variërend van 1 tot 6 maanden, waarvan € 14,9 mln. ter vrije beschikking staat.

6. Eigen vermogen	2017	2016
Stand per 1 januari	129.085	134.872
Nettoresultaat	2.664	-5.768
Koersverschillen groepsmaatschappijen	-127	-19
Totaal resultaat	2.537	-5.787
Stand per 31 december	131.622	129.085

7. Minderheidsbelang derden	2017	2016
Stand per 1 januari	1.440	946
Uitgekeerd dividend	-1.284	-714
Resultaat boekjaar	1.812	1.216
Koersverschillen	-50	-8
Investeringen	103	-
Stand per 31 december	2.021	1.440

Het minderheidsbelang derden bestaat ultimo 2017 met name uit het minderheidsbelang van 30% in VNU Exhibitions Asia Ltd.

8. Voorzieningen

	Reorganisatie voorziening	Latente belastingen	Overige voorzieningen	Totaal 2017	Totaal 2016
Stand per 1 januari	4.353	2.114	4.232	10.699	8.947
Toevoeging	402	47	53	502	5.118
Onttrekking	-3.715	-	-482	-4.197	-3.366
Stand per 31 december	1.040	2.161	3.803	7.004	10.699

De reorganisatievoorziening per 31 december 2017 betreft verplichtingen uit hoofde van de in 2017 doorgevoerde reorganisatie en is inclusief advies- en begeleidingskosten.

In de 'Overige voorzieningen' zijn o.a. opgenomen een voorziening voor milieu-aanpassingen (€ 1,9 mln.), een voorziening voor asbestsaneringswerkzaamheden (€ 1,0 mln.), een voorziening voor het

verwijderen van rioolbuizen (€ 0,6 mln.), een leegstandsvoorziening (€ 0,2 mln.) en een voorziening voor jubilea. De voorzieningen hebben deels een kortlopend maar overwegend een langlopend karakter.

9. Kortlopende schulden

	2017	2016
Vooruitgefactureerde opbrengsten	34.443	38.651
Handelscrediteuren	9.207	8.499
Vennootschapsbelasting	1.283	332
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	4.209	3.193
Pensioenfondsen	86	136
Overige schulden	7.128	10.409
	56.356	61.220

De maximale kredietfaciliteit bij kredietinstellingen bedraagt € 3,5 mln. (2016: € 3,5 mln.). De vooruitgefactureerde opbrengsten hebben betrekking op beurzen en activiteiten welke na 31 december worden gehouden. De afname t.o.v. 2016 wordt veroorzaakt door de beurzencyclus. De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

Algemeen

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan marktrisico (inclusief valutarisico en prijsrisico), kredietrisico en liquiditeitsrisico.

De met deze financiële instrumenten verbonden risico's en het beleid om deze risico's te beperken zijn hieronder toegelicht.

Kredietrisico

Het mogelijke kredietrisico ten aanzien van vorderingen in financiële vaste activa en handels- en overige vorderingen wordt voortdurend bewaakt. Indien nodig wordt een voorziening genomen. Per einde boekjaar is er geen belangrijke concentratie van kredietrisico aanwezig en is de benodigde voorziening gering.

Renterisico

Omdat er geen noemenswaardige opgenomen leningen zijn is er geen renterisico. Ook niet met betrekking tot de beschikbare liquiditeiten omdat deze tegen een risicoloze rentevergoeding bij kredietwaardige banken worden weggezet.

Valutarisico

Als gevolg van de internationale activiteiten loopt de onderneming, uit hoofde van de in de balans opgenomen vorderingen en schulden op buitenlandse ondernemingen en toekomstige transacties, valutarisico met betrekking tot de Chinese Renminbi. Het beleid van de onderneming is, gezien de geringe omvang van de buitenlandse activiteiten en het merendeels herinvesteren van de beschikbare liquiditeiten in de landen zelf, om geen van in de balans opgenomen vorderingen en schulden af te dekken.

Prijsrisico

De onderneming heeft in 2017 geen genoteerde beleggingen en kent als gevolg daarvan geen prijsrisico.

Liquiditeitsrisico

De onderneming gebruikt geen externe financiering en ziet erop toe dat de aanwezige liquide middelen steeds voldoende beschikbaar zijn door gebruik te maken van deposito's met een voornamelijk korte looptijd. De waarde van de liquide middelen zijn reëel.

Kasstroomrisico

De onderneming voorziet geen risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een financieel instrument zullen fluctueren in omvang. De reële waarde van de financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd

met krediet- en liquiditeitsopslagen. In verband met het ontbreken van een aflossingsschema bij de verstrekte lening aan het Helen Dowling Instituut heeft er geen aanpassing naar reële waarde plaatsgevonden. Er wordt verondersteld dat de boekwaarde de reële waarde benadert. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen, langlopende en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van erfpacht, huur en operationele leasing. Deze verplichtingen kunnen naar aard en looptijd als volgt worden gespecificeerd (in mln. €):

	< 1 Jaar	1-5 Jaar	> 5 Jaar	Totaal
Erfpacht	0,1	0,3	3,5	3,9
Huur	0,8	3,2	2,3	6,3
Operationele leasing	0,3	0,2	-	0,5
	1,2	3,7	5,8	10,7

Het merendeel van de terreinen is in erfpacht verkregen, deels eeuwigdurend en deels tot 2070. De jaarlijkse huurverplichtingen hebben een gemiddelde resterende looptijd van ca. 4 jaar en betreffen voornamelijk pandhuur verplichtingen. Van de jaarlijkse operationele lease verplichtingen betreft het merendeel autolease verplichtingen met een gemiddelde resterende looptijd van 1,6 jaar.

Belastingen

Vennootschapsbelasting

De vennootschap vormt samen met alle in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen 100% groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting, met uitzondering AvD Holding II B.V. en haar dochtermaatschappijen. De vennootschap is hoofdelijk aansprakelijk voor de fiscale schulden van de fiscale eenheid als geheel.

Omzetbelasting

Voor de omzetbelasting is er een fiscale eenheid gevormd bestaande uit Jaarbeurs Vastgoed B.V., Jaarbeurs B.V., Jaarbeurs Catering Services B.V. en VNU Exhibitions Europe B.V.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

Bedragen x € 1.000

10. Netto-omzet

Naar activiteiten	2017	2016
Vakbeurzen	56.086	48.680
Consumentenbeurzen	24.287	26.610
Evenementen	4.247	2.983
Congressen en vergaderingen	15.878	15.461
Overige	15.248	17.346
	115.746	111.080

Naar geografische gebieden	2017	2016
Nederland	76.490	83.979
Overige EU-landen	973	911
Overige landen	38.283	26.190
	115.746	111.080

De stijging van de omzet vakbeurzen wordt veroorzaakt door de beurzen-cyclus. Met name de in 2017 gehouden beurs VIV Asia is verantwoordelijk voor deze stijging.

11. Overige opbrengsten

De overige opbrengsten van € 0,5 mln in 2017 bestaan uit ontvangen subsidies. De overige opbrengsten in 2016 van € 19,7 mln. bestaan geheel uit

het boekresultaat op terreinen welke op basis van de grondruil-overeenkomst zijn overgedragen aan de gemeente Utrecht.

12. Personeelskosten	2017	2016
Lonen en salarissen	22.788	25.017
Sociale lasten	3.982	4.211
Pensioenlasten	1.655	1.686
	28.425	30.914

Per 1 januari 2015 zijn de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen overgedragen aan het Pensioenfonds PGB. De regeling van PGB betreft een voorwaardelijke middelloonregeling. De maximale bijdrage van de onderneming is een jaarlijkse premie van 15,2% van de salarissom, ook in situaties waarbij het fonds over onvoldoende middelen zou beschikken. Aanspraken kunnen als gevolg daarvan indien nodig verlaagd worden. De pensioengrondslag is gelijk aan het jaarsalaris minus de franchise. In de premie zit geen financiering voor toeslagen. De dekkinggraad van PGB per eind 2017 bedraagt 106,1% (2016: 96,0%).

Als gevolg van de lage dekkinggraad heeft Pensioenfonds PGB een herstelplan opgesteld. Dit herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Indien het herstel van de dekkinggraad niet conform herstelplan verloopt kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- het niet of niet volledig geven van toeslagen
- het verlagen van de pensioenuitkeringen en de opgebouwde pensioenen

Deze laatste maatregel kan alleen worden ingezet indien er geen andere mogelijkheden meer zijn. Maatregelen die leiden tot verhoging van de premies worden niet ingezet om het vermogen te herstellen.

De pensioenen van Jaarbeurs Catering Services medewerkers zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Horeca & Catering. Het betreft een voorwaardelijke middelloonregeling. De huidige jaarlijkse premiebijdrage hiervan is 16,8%. Het bestuur besluit over mogelijke toeslagen. Er is echter geen recht op toeslagen en er is eveneens geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen, ook in situaties waarbij het fonds over onvoldoende middelen zou beschikken. De dekkinggraad eind 2017 was 113% (2016: 106%).

Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)

	2017	2016
Nederland	390	427
Overige landen	158	166
	548	593

Het gemiddeld aantal medewerkers in Nederland bestaat voor 57 FTE (2016: 69 FTE) uit medewerkers van JaarbeursCateringJobs met een nulurencontract. Het aantal medewerkers dat is opgenomen

voor proportioneel in de consolidatie meegenomen groepsmaatschappijen is 13,0 FTE (2016: 14,0 FTE).

13. Overige bedrijfskosten

	2017	2016
Overige personeelskosten	6.507	10.807
Huisvestingskosten	8.064	10.766
Automatiseringskosten	1.422	1.392
Reis- en verblijfkosten	1.042	1.217
Verkoopkosten	545	1.246
Kantoorkosten	2.618	2.821
Overige kosten	1.018	2.071
	21.216	30.320

De afname van de overige personeelskosten wordt met name veroorzaakt door een lagere dotatie aan de reorganisatie voorziening van € 0,4 mln. (2016: € 4,4 mln.).

De afname van de huisvestingskosten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de kosten van 2016 extra kosten zijn inbegrepen wegens asbestsaneringswerkzaamheden in het Beatrixgebouw (€ 2,0 mln.).

Kosten welke als gevolg van de grondruilvereenkomst in 2016 met de gemeente eenmalig ten laste van Jaarbeurs zijn gekomen (€ 0,9 mln.) zorgen voor een afname van de overige kosten.

14. Afschrijvingen en waardeverminderingen vaste activa**2017****2016**

Afschrijvingen		
Immateriële vaste activa	1.669	2.775
Materiële vaste activa	10.433	9.891
	12.102	12.666
Waardeverminderingen		
Immateriële vaste activa	-	14.775
Materiële vaste activa	1.570	1.844
	1.570	16.619
	13.672	29.285

De waardeverminderingen immateriële vaste activa in 2016 betreffen afwaarderingen waartoe is besloten in

verband met bijgestelde verwachtingen omtrent de opbrengsten van de betreffende bedrijfsactiviteiten.

15. Financiële baten en lasten**2017****2016**

Rentebaten	767	238
Rentelasten	-7	-1
Koersverschillen vreemde valuta	-181	-166
Overige financiële baten en lasten	-473	-281
	106	-210

16. Belastingen**2017****2016**

Belastinglast op basis van commercieel resultaat	2.244	-1.912
Mutatie in de belastinglatentie	315	-1.068
Verrekende belastingen en overige effecten	-21	-4
	2.538	-2.984

Jaarbeurs Holding B.V. en haar Nederlandse 100% dochtermaatschappijen, met uitzondering van AvD Holding II B.V. en haar dochtermaatschappijen, vormen een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De effectieve belastingdruk bedraagt 36,2% (2016: 39,6%) en ligt hoger

dan het gemiddeld geldend nominale vennootschapsbelastingpercentage in de landen waarin Jaarbeurs Holding B.V. actief is. Dit wordt met name veroorzaakt door afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële vaste activa welke fiscaal niet in aftrek kunnen worden gebracht.

17. Minderheidsbelang derden

Dit betreft het minderheidsbelang van derden in de resultaten van groepsmaatschappijen

Vennootschappelijke jaarrekening per 31 december 2017

Bedragen x € 1.000

Balans		2017	2016
Vaste activa			
Financiële vaste activa	1	127.372	124.835
Vlottende activa			
Vorderingen op groepsmaatschappijen		4.250	4.250
Totale activa		131.622	129.085
Eigen vermogen	2		
Geplaatst en gestort kapitaal		459	459
Agio reserve		35.774	35.774
Wettelijke reserves		3.011	3.428
Overige reserves		89.714	95.192
Onverdeeld resultaat		2.664	-5.768
		131.622	129.085
Kortlopende schulden			
Schulden aan aandeelhouder		-	-
Totale passiva		131.622	129.085
Winst- en verliesrekening		2017	2016
Resultaat van groepsmaatschappijen		2.664	-5.768
Netto resultaat		2.664	-5.768

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

Bedragen x € 1.000

Algemeen

Aangezien de financiële gegevens van de vennootschap in de geconsolideerde jaarrekening zijn verwerkt, vermeldt de

winst- en verliesrekening slechts het resultaat van de deelneming (art. 402 Boek 2 BW).
De financiële vaste activa betreft volledig

de 100% deelneming in Jaarbeurs Vastgoed B.V. De lijst met de belangrijkste groepsmaatschappijen en deelnemingen staat vermeld op pagina 69.

1. Financiële vaste activa	2017	2016
Stand per 1 januari	124.835	130.622
Resultaat boekjaar	2.664	-5.768
Koersverschillen	-127	-19
Stand per 31 december	127.372	124.835

2. Eigen vermogen	Geplaatst aandelenkapitaal	Agioreserve	Res ontwikkelingskosten	Reserve om rekeningsverschillen	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2016	459	35.774	1.595	628	96.528	-112	134.872
Netto resultaat 2016	-	-	-	-	-	-5.768	-5.768
Ingehouden winst	-	-	-	-	-112	112	-
Geactiveerde kosten	-	-	1.692	-	-1.692	-	-
Daling geactiveerde kosten	-	-	-468	-	468	-	-
Koersverschillen	-	-	-	-19	-	-	-19
Stand per 1 januari 2017	459	35.774	2.819	609	95.192	-5.768	129.085
Netto resultaat 2017	-	-	-	-	-	2.664	2.664
Ingehouden winst	-	-	-	-	-5.768	5.768	-
Geactiveerde kosten	-	-	411	-	-411	-	-
Daling geactiveerde kosten	-	-	-701	-	701	-	-
Koersverschillen	-	-	-	-127	-	-	-127
Stand per 31 december 2017	459	35.774	2.529	482	89.714	2.664	131.622

Per 31 december 2017 bestaat het maatschappelijk aandelenkapitaal uit 3500 aandelen met ieder een

nominale waarde van € 453,78 per aandeel. Hiervan zijn 1.011 aandelen geplaatst en volgestort.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

De statuten van de vennootschap bepalen dat het resultaat na belasting ter beschikking staat aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De jaarrekening 2016 is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 3 april 2017 en de bestemming van het resultaat is vastgesteld conform het daartoe gedane voorstel.

Voorgestelde resultaatbestemming

Aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders zal worden voorgesteld het netto resultaat over 2017 als volgt te verdelen: Toe te voegen aan de overige reserves **2.664**

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van Deloitte Accountants zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

	<i>Deloitte accountants b.v.</i>	<i>Deloitte overig</i>	<i>Totaal</i>
In 2017			
Onderzoek van de jaarrekening	161.350	-	161.350
Andere controleopdrachten	-	-	-
Meerwerk jaarrekening 2016	37.300	-	37.300
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	7.650	-	7.650
Totaal	206.300	-	206.300
In 2016			
Onderzoek van de jaarrekening	175.575	-	175.575
Andere controleopdrachten	-	-	-
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	21.546	21.546
Totaal	175.575	21.546	197.121

Bezoldiging bestuurders en commissarissen

De in artikel 383 lid 1 titel 9 Boek 2 BW bedoelde bezoldiging van de enige bestuurder is vrijgesteld van vermelding.

De bezoldiging van de commissarissen bedraagt: € 144 duizend (2016: € 119 duizend).

Aansprakelijkheidsverklaring groepsmaatschappijen

Op grond van art. 403 boek 2 BW heeft de vennootschap schriftelijk verklaard zich hoofdelijk aansprakelijk te stellen voor de uit de rechtshandelingen voortvloeiende schulden van alle in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen 100% groepsmaatschappijen, met uitzondering van JaarbeursCateringJobs B.V., AvD Holding II B.V. en haar dochtermaatschappijen.

Utrecht, 6 april 2018

Statutaire Directie

De heer A.C. Arp
CEO

Raad van Commissarissen

De heer E.K. Greup
voorzitter

Mevrouw P.G. Boumeester
vice-voorzitter

De heer W. Bontes

Mevrouw I.G.C. Faber

Mevrouw C.T.L. Hamaker

Overige gegevens

Concernsamenstelling per 31 december 2017

Alle in de consolidatie opgenomen groepsmaatschappijen staan hieronder vermeld. Indien de deelneming minder dan 100% bedraagt en indien de vestigingsplaats niet Utrecht is, is dat vermeld. De bedrijven waarbij een *staat vermeld zijn proportioneel in de consolidatie opgenomen.

	Vestigingsplaats	Belang (%)	Kvk-nummer
Jaarbeurs Holding B.V. (groepshoofd)			
			30000907
Jaarbeurs Vastgoed B.V.			
			30150060
Jaarbeurs B.V.			30149551
Jaarbeurs Ontwikkeling B.V.			30143411
Beheersmaatschappij Jaarbeurspoort B.V.			30004111
Exploitatiemaatschappij van Onroerende Goederen			
De Rogehoek B.V.			30044028
VNU Exhibitions Europe B.V.			
			30149544
Corsofex Beheer B.V.			30143416
Quel Business Information B.V.			09112420
Marqit B.V.			24336864
Jaarbeurs International B.V.			30149546
VNU Exhibitions Asia Ltd.	Shanghai	70%	
VNU Rapid News Co. Ltd.	Shanghai	35%	
VNU Richland Exhibition Co. Ltd.	Shanghai	49%	
VNU Yi Xian Exhibition Co. Ltd.	Shanghai	3,5%	
VNU Exhibitions Asia Pacific Company Ltd. *	Bangkok	49,99%	
Jaarbeurs Catering Services B.V.			
			30138639
JaarbeursCateringJobs B.V.			30280351
On Board On Shore B.V.			24280808
Event & Catering Partners 2002 B.V.			32094094
Grand Exploitatie B.V.			30149548
AvD Holding B.V.			30246799
AvD Holding II B.V.			30247607
Bourgondia B.V.	Oosterhout		20114858
Rogex B.V.	Oosterhout		18120907
AvD Groep B.V.	Oosterhout		18131065
Party Service AvD B.V.	Oosterhout		18126314
AvD Muziek- Theater- en Productiebureau B.V.	Oosterhout		18124381

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Jaarbeurs Holding B.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2017 van Jaarbeurs Holding B.V. te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Jaarbeurs Holding B.V. op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2017.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Wij zijn onafhankelijk van Jaarbeurs Holding B.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader

is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate

van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in deze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel

van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 6 april 2018
Deloitte Accountants B.V.

w.g. drs. A.J. Heitink RA

Vijf jaren Jaarbeurs Holding

Bedragen x € 1 mln.

Geconsolideerde balansen in verkorte vorm	2017	2016	2015	2014	2013
Vaste activa	112,7	120,4	111,4	117,1	115,8
Vlottende activa	84,3	82,0	88,2	93,7	86,6
	197,0	202,4	199,6	210,8	202,4
Groepsvermogen	133,6	130,5	135,8	128,6	131,0
Voorzieningen	7,0	10,7	8,9	17,6	14,1
Langlopende schulden	-	-	-	-	0,1
Kortlopende schulden	56,4	61,2	54,9	64,6	57,2
	197,0	202,4	199,6	210,8	202,4
Verloop groepsvermogen					
Stand per 1 januari	130,5	135,8	128,6	131,0	136,8
Resultaat boekjaar	2,7	-5,7	-0,1	-2,8	-5,0
Overige mutaties	0,4	0,4	7,3	0,4	-0,8
Stand per 31 december	133,6	130,5	135,8	128,6	131,0

Per 1 januari 2015 is er een stelselwijziging doorgevoerd als gevolg waarvan in de voorzieningen vanaf 2015 geen onderhoudsvoorziening meer is opgenomen.

Bedragen x € 1 mln. tenzij anders aangegeven

Geconsolideerde winst- en verliesrekeningen in verkorte vorm	2017	2016	2015*	2014*	2013*
Netto-omzet	115,7	111,1	133,3	131,6	140,9
Overige opbrengsten	0,5	19,7	4,2	-	-
Som der bedrijfsopbrengsten	116,2	130,8	137,5	131,6	140,9
Kosten diensten van derden, materialen en overige bedrijfskosten	60,7	67,1	80,0	71,4	84,3
Personeelskosten	34,9	41,7	40,5	48,7	43,5
Afschrijvingen en waardeverminderingen vaste activa	13,7	29,3	15,5	14,9	18,2
Som der bedrijfslasten	109,3	138,1	136,0	135,0	146,0
Bedrijfsresultaat	6,9	-7,3	1,5	-3,4	-5,1
Financiële baten en lasten	0,1	-0,2	0,9	1,2	1,0
Resultaat voor belastingen	7,0	-7,5	2,4	-2,2	-4,1
Vennootschapsbelasting	-2,5	3,0	-1,5	0,4	-0,3
Minderheidsbelang derden	-1,8	-1,2	-1,0	-1,0	-0,6
Netto resultaat	2,7	-5,7	-0,1	-2,8	-5,0
Kasstroom uit operationele activiteiten	7,3	12,1	7,1	21,0	8,5
Netto investeringen in vaste activa	5,5	15,1	6,6	16,3	18,4
Gemiddeld aantal medewerkers (FTE)	548	593	693	757	855

*Omzet t/m 2015 is inclusief afgestoten externe party catering activiteiten.